

Appendix bij Academische carrières en loopbaanbeleid, Feiten & Cijfers 2013

De VSNU publiceert ieder jaar geaggregeerde gegevens over personeel aan de Nederlandse universiteiten. Deze Wetenschappelijk Onderwijs Personeelsinformatie (WOPI) zijn een weergave van de situatie per ultimo 31 december van ieder jaar. Voor deze Feiten & Cijfers-publicatie zijn de onderliggende gegevens van de WOPI cijfers opnieuw geanalyseerd voor de jaren 2003-2011. De interne mobiliteit binnen instellingen is hiermee in kaart gebracht, dat wil zeggen de instroom, doorstroom en uitstroom voor de verschillende functies binnen eenzelfde universiteit. De WOPI-gegevens geven echter geen inzicht in waar nieuwe instromers aan een instelling vandaan komen of waar bij de instelling vertrekkende medewerkers (uitstromers) naartoe gaan. Voor de periodes 2003-2006 en 2006-2008 zijn er wel gegevens over de mobiliteit van, naar en tussen universiteiten. Deze cijfers geven per jaar per functiecategorie een indicatie van de arbeidsmarktbevingen weer, maar geven geen informatie over loopbaanstappen. In deze Feiten & Cijfers-publicatie is op grond van deze mobiliteitscijfers een inschatting gemaakt van de 'gemiddelde' mobiliteit van, naar en tussen universiteiten. Gecombineerd met de analyse van de WOPI-gegevens geeft dit meer inzicht in hoe de loopbanen van wetenschappers zijn opgebouwd en de wetenschappelijke arbeidsmarkt in elkaar steekt.

De WOPI-microdatabestanden vormen het uitgangspunt van onze analyses. In deze bestanden zijn voor de jaren 2003-2011 de gegevens van alle werknemers aan de Nederlandse Universiteiten opgenomen, zoals functie, leeftijd, geslacht, instelling, HOOP-gebied, etc. In deze bestanden heeft ieder personeelslid een uniek identificatienummer per instelling.

Dit betekent dat een personeelslid door de jaren heen te volgen is, zolang deze persoon aan eenzelfde instelling werkzaam is. Door steeds twee opeenvolgende jaarbestanden van de WOPI-microdata met elkaar te vergelijken, bepalen we het aantal personen dat aan dezelfde instelling blijft, het aantal dat nieuw instroomt en het aantal dat uitstroomt.

Een belangrijke beperking van het identificatienummer per instelling is dat personen die tussen instellingen bewegen, niet gevolgd kunnen worden. Personen die bij een instelling uitstromen en aan een andere instromen, krijgen een nieuw identificatienummer. Op grond van de WOPI-gegevens kan hierdoor niet bepaald worden of instromende werknemers van een andere instelling komen of van buiten de Nederlandse universiteiten; en of uitstromende werknemers nieuw instromen aan een andere instelling of uitstromen naar de arbeidsmarkt buiten de Nederlandse universiteiten.

Om toch een inschatting te kunnen maken van zowel de arbeidsmarktbevingen vanuit de universiteiten naar buiten en andersom als de arbeidsmarktbevingen tussen universiteiten, maken we gebruik van de MUP-gegevens. Het CBS heeft deze gegevens verkregen door op basis van de WOPI-gegevens na te gaan waar vertrekkend personeel gebleven is, respectievelijk waar ze vandaan komen. Dit is gedaan door het gebruik van andere databronnen (GBA, fiscus). Daardoor konden zowel de arbeidsmarktbevingen tussen de universiteiten in beeld worden gebracht alsook de informatie over waar mensen naartoe gaan respectievelijk vandaan komen. Deze informatie is voor de overgangen 2003-04, 2004-05, 2005-06 en 2006-08 in tabelvorm gegeven. Op grond van deze data hebben wij verschillende verhoudingsgetallen bepaald, nl.:

- Personen die van een andere universiteit komen in relatie tot nieuwkomers die niet van een andere universiteit komen.
- Personen die doorstromen binnen dezelfde universiteit in relatie tot degenen die tussen universiteiten bewegen.
- Personen die naar een andere universiteit gaan in relatie tot personen die uitstromen naar een andere bestemming.
- Personen die uitstromen naar een andere bestemming op de arbeidsmarkt en naar pensionering.
- Personen die uitstromen die naar het buitenland gaan respectievelijk in Nederland blijven.

Al deze kengetallen werden berekend voor alle afzonderlijke functieniveaus binnen de instellingen; OBP, promovendi, OVWP, UD, UHD en hoogleraren. De MUP-tabellen zijn per functie niet uitgesplitst naar mannen en vrouwen en evenmin naar HOOP-sectoren, waardoor deze cijfers niet konden worden gegenereerd. Alle cijfers gelden voor de gehele groep academici. De kengetallen zijn berekend voor alle in de MUP weergegeven overgangen per functie en vervolgens gemiddeld om aldus meerjaarlijkse gemiddelden te verkrijgen. Door deze kengetallen te extrapoleren op de uit WOPI bekende gegevens, kunnen berekeningen gemaakt worden voor in WOPI ontbrekende data.

Een voorbeeld: de WOPI-gegevens laten zien dat over de periode 2003-2011 gemiddeld 240 hoogleraren per jaar vertrekken uit een van de veertien universiteiten. De verhoudingsgetallen op grond van de MUP-data laten zien dat 15 procent van alle vertrekkende hoogleraren in dienst treedt bij een andere universiteit; dat is een gemiddelde van 36 hoogleraren. Gemiddeld vertrekken er dan 204 hoogleraren naar buiten de Nederlandse universiteiten. Idem laten de MUP-verhoudingsgetallen zien dat 32 procent van deze vertrekkers met pensioen gaat en 21 procent naar het buitenland (gemiddeld per jaar).

De derde bron voor informatie heeft specifiek betrekking op de werknemer-promovendi. We zijn voornamelijk geïnteresseerd in de promovendi die na promotie binnen of buiten de instelling verdergaan. Er is echter ook een deel van de promovendi dat nooit zover komt en de promotie niet haalt. De VSNU publiceert gegevens over het rendement van het promotiestelsel per jaarcohort in termen van rendementen na vier jaar, vijf jaar en verder. In de WOPI-microdata zijn geen gegevens beschikbaar over het aantal promovendi dat daadwerkelijk promoveert. Voor degenen die doorgestroomd naar een hogere functie kan worden aangenomen dat zij gepromoveerd zijn. Voor degenen die vertrekken weten we dat niet. Daarom is in de cijfers een inschatting gemaakt van het aandeel personen dat daadwerkelijk gepromoveerd is en welk deel niet. Daarvoor is uitgegaan van het door de VSNU gemelde gemiddelde rendement van 75 procent.

Gebruikte bronnen

- CBS (2010). Mobiliteit van universitair personeel 2003-2006. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek
- CBS, Centrum voor Beleidsstatistiek (augustus 2011). Mobiliteit van universitair personeel 2006-2008.
- CBS, Statline. Gegevens over promoties. Op <http://www.cbs.nl>
- VSNU, Promovendigegevens 2011. Op http://www.vsnunl/f_c_promovendi.html
- VSNU, Wetenschappelijk Onderwijs Personeelsinformatie (WOPI). Op http://www.vsnunl/f_c_personeel_downloads.html